

Europos
Komisija

GYNYBOS PRODUKTŲ
SIUNTIMO DIREKTYVA

VADOVAS MVĮ

#EUDefenceIndustry

Rankraštis parengtas 2021 m. spalio mėn.
1-as leidimas

Šiame dokumente pateikiama nuomonė negali būti laikoma
oficialia Europos Komisijos pozicija.

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2021

© Europos Sąjunga, 2021

Pakartotinio Europos Komisijos dokumentų naudojimo politika įgyvendinama pagal 2011 m. gruodžio 12 d. Komisijos sprendimą 2011/833/ES dėl pakartotinio Komisijos dokumentų naudojimo (OL L 330, 2011 12 14, p. 39). Jeigu nenurodyta kitaip, šį dokumentą leidžiama pakartotinai naudoti pagal „Creative Commons Attribution 4.0 International“ (CC BY 4.0) licenciją (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tai reiškia, kad pakartotinis naudojimas leidžiamas, jeigu tinkamai nurodoma autorystė ir visi pakeitimai.

© Nuotraukos: Adobe Stock. Galinis viršelįs: M.S.I. Photography

PDF
ISBN 978-92-76-43450-4
doi:10.2889/629458
HV-08-21-301-LT-N

Print
ISBN 978-92-76-43391-0
doi:10.2889/88217
HV-08-21-301-LT-C

#EUDefenceIndustry

TURINYS

PRATARMĖ	7
KAM SKIRTAS ŠIS VADOVAS IR KODĖL JIS BUVO PARENGTAS?	7
APIE KĄ ŠIS VADOVAS?	8
1. TRUMPAI APIE GYNYBOS PRODUKTŲ SIUNTIMO DIREKTYVĄ.....	10
1.1. EUROPOS GYNYBOS RINKA.....	10
1.2. PAGRINDINĖS GYNYBOS PRODUKTŲ SIUNTIMO DIREKTYVOS NUOSTATOS	11
2. LICENCIJAVIMO SISTEMA	12
2.1. IŠIMČIŲ IR LICENCIJŲ APŽVALGA.....	12
2.2. BENDROSIOS SIUNTIMO LICENCIJOS. PRAKTINIS PAVYZDYS	18
2.3. VISUOTINĖS SIUNTIMO LICENCIJOS. SIUNTIMO PROCEDŪRA.....	20
3. SERTIFIKAVIMO SISTEMA	22
3.1. KAS YRA SERTIFIKAVIMAS IR KAIP JIS VEIKIA?.....	22
3.2. KODĖL JŪSŲ ĮMONĘ REIKIA SERTIFIKUOTI?.....	24
3.3. KAIP SERTIFIKAVIMO PROCESAS VEIKIA PRAKTIŠKAI.....	24
4. NAUDINGOS PRIEMONĖS IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI.....	28
4.1. CERTIDER INTERNETO SVETAINĖ.....	28
4.2. ES TEISĖS AKTAI IR AKTUALŪS POLITIKOS DOKUMENTAI.....	28
4.3. NACIONALINIŲ KOMPETENTINGŲ INSTITUCIJŲ INTERNETO SVETAINĖS	28
PRIEDAS	29

PRATARMĖ

KAM SKIRTAS ŠIS VADOVAS IR KODĖL JIS BUVO PARENGTAS?

Europos gynybos pramonei tenka svarbus vaidmuo garantuojant Europos saugumą ir gynybą. 2018 m. šio sektoriaus apyvarta siekė 108 mlrd. EUR, tad jis taip pat yra svarbus augimo ir darbo vietų šaltinis.

Europos gynybos sektoriuje veikia apie 2 500 mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ), sudarančių itin svarbią tiekimo grandinių dalį. Gynybos sektoriuje veikiančios MVĮ yra pagrindiniai inovacijas ir augimą skatinantys subjektai, gebantys vykdyti itin svarbią mokslinių tyrimų, technologinę ir inovacijų veiklą. MVĮ sudaro reikšmingą Europos gynybos technologijų ir pramonės bazės dalį.

Europos gynybos sektoriuje vis dėlto kyla įvairių sunkumų. Vienas iš jų – Europos gynybos įrangos vidaus rinkos susiskaidymas. Dėl tokio susiskaidymo ir nacionalinių sistemų skirtumų visam Europos gynybos sektoriui, o ypač MVĮ, kyla daug problemų.

Todėl [Direktyva 2009/43/EB](#) (toliau – Gynybos produktų siuntimo direktyva arba Siuntimo direktyva) siekiama supaprastinti gynybos įrangos siuntimo tarp Europos šalių¹ taisykles ir taip užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą bei sumažinti sektoriui, ypač MVĮ, tenkančią procedūrų naštą.

¹ Šiame vadove Europos šalimi vadinama bet kuri šalis, kuriai taikoma Gynybos produktų siuntimo direktyva, tai yra visos Europos Sąjungos valstybės narės ir Norvegija bei Islandija (žr. 1.2 skyrių apie Siuntimo direktyvos taikymo geografinę aprėptį).

Šio vadovo paskirtis – paprastai pristatyti Gynybos produktų siuntimo direktyvą gynybos sektoriuje veikiančioms MVĮ ir pateikti naudingų patarimų, kaip geriausiai išnaudoti direktyvos teikiamas galimybes.

APIE KĄ ŠIS VADOVAS?

1 SKYRIUJE

glaustai aptariami Gynybos produktų siuntimo direktyvos tikslai, pagrindinės nuostatos ir tai, kuo ji gali būti naudinga Europos gynybos sektoriaus MVĮ.

2 SKYRIUJE

daugiausia aptariama Gynybos produktų siuntimo direktyvoje nustatyta licencijavimo sistema, išsamiai paaiškinamos išimtys ir įvairių rūšių licencijos (bendroji, visuotinė ir individuali). Jame taip pat pateikta praktinių pavyzdžių, paaiškinta, kokios procedūros šioje sistemoje turi būti laikomasi, kad gynybos įranga būtų siunčiama saugiai ir greitai.

3 SKYRIUJE

aptariama Gynybos produktų siuntimo direktyvoje nustatytos sertifikavimo sistemos teikiama nauda, taip pat pateikiama praktinių patarimų dėl įmonių sertifikavimo. Šiame skyriuje taip pat pateikiama rekomendacijų, kaip gynybos įrangos gavėjas gali sukurti sėkmingą ir patikimą vidaus kontrolės sistemą.

4 SKYRIUJE

pateikiamas internete paskelbtų priemonių ir informacijos apie su gynyba susijusių produktų siuntimą šaltinių sąrašas.

1. TRUMPAI APIE GYNYBOS PRODUKTŲ SIUNTIMO DIREKTYVĄ

1.1. EUROPOS GYNYBOS RINKA

Kai kuriais aspektais gynybos rinka yra unikali ir išsiskiria iš kitų komercinių rinkų. Jos unikalumą lemia a) tai, kad gynybos įrangos galutiniai naudotojai yra vyriausybės, b) su gynyba susijusių produktų pavojingumas, c) specialios nacionalinės taisyklės dėl įslaptintos informacijos tvarkymo ir d) karinių technologijų ir įrangos eksporto kontrolė. Būtent dėl to gabenant gynybos įrangą tarp valstybių, net ir tarp Europos šalių, būtina laikytis licencijavimo reikalavimų.

Iki 2009 m. bendrų Europos licencijavimo taisyklių, taikomų tarp Europos šalių gabenamai gynybos įrangai, nebuvo. Iki

Gynybos produktų siuntimo direktyvos priėmimo 2009 m. Europos gynybos pramonės sektoriuje buvo taikomi skirtingi nacionaliniai reikalavimai, kiekviena Europos šalis buvo sukūrusi savą eksporto kontrolės tvarką, kuria pirmiausia siekė kontroliuoti su karinės įrangos eksportu į ES nepriklausančias šalis susijusią riziką. Siuntimo tarp Europos šalių licencijos ir eksporto į kitas šalis licencijos buvo suteikiamos (arba prašymai suteikti licenciją atmetami) iš esmės pagal tą pačią tvarką, o tai reiškia, kad Europos įmonės negalėjo visapusiškai išnaudoti Europos Sąjungos vidaus rinkos teikiamos naudos. Priėmus Gynybos produktų siuntimo direktyvą, gynybos įrangos gabenimo tarp Europos šalių kliūtys buvo sumažintos, todėl ši direktyva yra labai svarbi veikiančios Europos gynybos įrangos vidaus rinkos sukūrimui.

1.2. PAGRINDINĖS GYNYBOS PRODUKTŲ SIUNTIMO DIREKTYVOS NUOSTATOS

Gynybos produktų siuntimo direktyva taikoma tarp dviejų Europos šalių gabenamai (siunčiamai) gynybos įrangai. Ji netaikoma gynybos įrangos eksportui iš kurios nors Europos šalies į Europos Sąjungai nepriklausančias šalis, Norvegiją ir Islandiją.

Gynybos produktų siuntimo direktyva supaprastintos taisyklės ir sumažinta administracinė našta, tačiau išsaugota tam tikro lygio su gynyba susijusių produktų gabenimo Europos viduje kontrolė.

Ja siekiama supaprastinti ir paspartinti gynybos įrangos gabenimą tarp Europos šalių, padidinti įrangos tiekimo saugumą ir Europos pramonės konkurencingumą.

Geografinė aprėptis. Gynybos produktų siuntimo direktyva taikoma 27 Europos Sąjungos valstybėms narėms² ir dar dviem Europos ekonominei erdvei priklausančioms šalims – Norvegijai ir Islandijai³. Šios 29 šalys šiame vadove yra vadinamos Europos šalimis⁴.

2 Airija, Austrija, Belgija, Bulgarija, Čekija, Danija, Estija, Graikija, Ispanija, Italija, Kipras, Kroatija, Latvija, Lenkija, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Portugalija, Prancūzija, Rumunija, Slovakija, Slovenija, Suomija, Švedija, Vengrija, Vokietija.

3 Europos ekonominė erdvė (EEE) sudaro 27 Europos Sąjungos valstybės narės, Islandiją, Norvegiją ir Lichtenšteiną. Ja siekiama stiprinti šių valstybių tarpusavio prekybos ir ekonominius ryšius. Gynybos produktų siuntimo direktyva netaikoma Lichtenšteinui.

4 Pagal Europos Sąjungos ir Jungtinės Karalystės pasirašytą protokolą dėl Airijos ir Šiaurės Airijos Gynybos produktų siuntimo direktyva taip pat taikoma Jungtinei Karalystei ir joje, kiek tai susiję su Šiaurės Airija.

Pagrindinėmis Gynybos produktų siuntimo direktyvos nuostatomis ir joje numatytais priemonėmis ES viduje siunčiamų su gynyba susijusių produktų tiekėjams ir gavėjams sukurta palankesnė tvarka:

Supaprastinta licencijavimo sistema: be kita ko, numatytos licencijų išimtys, bendrosios ir visuotinės siuntimo licencijos.

Bendrųjų siuntimo licencijų atveju vietoj *ex ante* kontrolės nacionalinės institucijos taiko *ex post* kontrolę.

Sukurta gynybos įmonių sertifikavimo sistema, kuria užtikrinamas nacionalinių vyriausybių tarpusavio pasitikėjimas ir eksporto kontrolės taisyklių laikymasis.

2. LICENCIJAVIMO SISTEMA

2.1. IŠIMČIŲ IR LICENCIJŲ APŽVALGA

Pagal Gynybos produktų siuntimo direktyvą įmonė, norinti siųsti gynybos įrangą iš vienos Europos šalies į kitą, turi gauti išankstinį leidimą – licenciją – iš Europos šalies, iš kurios bus siunčiami produktai, institucijų. Tačiau pagal Gynybos produktų siuntimo direktyvą Europos šalims yra leidžiama tam tikromis sąlygomis tam tikrų rūšių įrangos siuntimo atveju licencijos nereikalauti. Be to, direktyvoje nustatytos ne tik įprastinės individualios siuntimo licencijos, bet ir bendrosios siuntimo licencijos ir visuotinės siuntimo licencijos.

GYNYBOS PRODUKTŲ SIUNTIMO DIREKTYVOJE NUSTATYTA LICENCIJAVIMO SISTEMA

I. LICENCIJŲ IŠIMTYS

II. BENDROSIOS SIUNTIMO LICENCIJOS

III. VISUOTINĖS SIUNTIMO LICENCIJOS

IV. INDIVIDUALIOS SIUNTIMO LICENCIJOS

I. LICENCIJŲ IŠIMTYS

Nacionalinės vyriausybės gali netaikyti reikalavimo gauti išankstinį leidimą siuntimui, kai:

- tiekėjas arba gavėjas yra vyriausybės įstaiga arba ginkluotųjų pajėgų dalis;
- produktai tiekiami Europos Sąjungai, Šiaurės Atlanto sutarties organizacijai, Tarptautinei atominės energijos agentūrai arba kitoms tarpvyriausybiniams organizacijoms jų užduočių vykdymui;
- siuntimas yra būtinas bendrai Europos šalių vykdomai ginklavinimosi programai įgyvendinti;
- siuntimas yra susijęs su humanitarine pagalba ištikus nelaimei arba yra dovana nepaprastosios padėties atveju;
- siuntimas būtinas remonto, priežiūros, parodos arba demonstravimo tikslais arba po to.

Informacijos apie taikomas išimtis ieškokite atitinkamuose nacionalinių institucijų leidiniuose arba kreipkitės į atitinkamas nacionalines institucijas.

II. BENDROSIOS SIUNTIMO LICENCIJOS

Jeigu Europos šalis mano, kad tam tikromis sąlygomis tam tikrų rūšių gynybos įrangos siuntimas į kitas Europos šalis didelės rizikos nekelia, ji gali patvirtinti ir paskelbti bendrąją siuntimo licenciją, pagal kurią tokią įrangą yra leidžiama siųsti.

Bendroji siuntimo licencija taikoma tam tikrų rūšių gynybos įrangai. Pagal ją visiems šalyje įsisteigusiems įrangos siuntėjams tam tikromis sąlygomis yra leidžiama tokią įrangą daug kartų siųsti į kitas Europos šalis – tokiu atveju specialaus leidimo prašyti nereikia. Bendrojoje siuntimo licencijoje nustatytose sąlygose gali būti nurodyta ne tik tai, kokių rūšių produktams licencija taikoma, bet ir tai, į kurias šalis tuos produktus pagal licenciją galima siųsti, siuntimo tikslas (pvz., priežiūra, demonstravimas) arba produktų gavėjai (pvz., ginkluotosios pajėgos arba perkančiosios organizacijos).

Pavyzdžiui, tam tikros Europos šalies institucijos gali paskelbti bendrąją licenciją, pagal kurią visiems toje šalyje įsisteigusiems subjektams yra leidžiama siųsti įvairių rūšių produktus (pvz., tam tikrų rūšių elektroninę įrangą, tam tikras karinių orlaivų arba laivų sistemų dalis) į kitas Europos šalis priežiūros tikslais, jeigu tie produktai grąžinami per šešis mėnesius, o kompetentingos institucijos yra informuojamos apie tokį siuntimą.

Pagal Gynybos produktų siuntimo direktyvą yra reikalaujama, kad visos Europos šalys paskelbtų bendrąsias siuntimo licencijas bent šiais keturiais atvejais:

- kai gavėjas priklauso Europos šalies ginkluotojoms pajėgoms arba yra perkančioji organizacija, įsigyjanti produktus vien ginkluotųjų pajėgų reikmėms;
- kai gavėjas yra sertifikuota įmonė (žr. šio vadovo 3 skyrių);
- kai siuntimas vykdomas demonstravimo, vertinimo ir parodų tikslais;
- kai siuntimas vykdomas priežiūros ir remonto tikslais, o gavėjas yra pirminis su gynyba susijusių produktų tiekėjas.

Nacionalinės vyriausybės gali pačios nuspręsti, kokių rūšių produktus įtraukti į kiekvieną bendrąją licenciją ir, apskritai, kokias sąlygas jose nustatyti.

Europos šalys turi teisę skelbti bendrąsias siuntimo licencijas ir kitais, ne tik šiais keturiais Siuntimo direktyvoje nurodytais atvejais.

Prieš siunčiant produktus įmonėms rekomenduojame peržiūrėti:

- nacionalinių kompetentingų institucijų interneto svetaines;
- CERTIDER – sertifikuotų įmonių registrą, skelbiamą [Europos Komisijos interneto svetainėje](#), kuriame taip pat pateikiama informacija apie Europos šalių paskelbtas bendrąsias siuntimo licencijas;
- šio vadovo 4 skyrių.

BENDROSIOMS SIUNTIMO LICENCIJOMS TAIKOMOS SĄLYGOS IR NUOSTATOS

Reikalavimas pranešti apie ketinimą pasinaudoti licencija pirmą kartą

Leidžiamų gaminių rūšys

Informacija apie gavėjams taikomas reeksporto sąlygas

Informacijos teikimo reikalavimai

Nacionalinės vyriausybės gali nustatyti papildomus reikalavimus

ĮVEDUS BENDRĄSIAS SIUNTIMO LICENCIJAS, TVARKA GEROKAI SUPAPRASTINTA:

- jeigu planuojamas siuntimas atitinka visas bendrosios siuntimo licencijos sąlygas, įmonė gali vykdyti siuntimą **nesikreipdama dėl specialaus leidimo**;
- bendrosiomis siuntimo licencijomis gali naudotis visos atitinkamos Europos šalies įmonės, jeigu atitinka atitinkamas bendrosios siuntimo licencijos sąlygas;
- pranešusios apie ketinimą pasinaudoti bendrąja siuntimo licencija pirmą kartą, įmonės gali laikydamosi toje licencijoje nustatytų sąlygų vykdyti siuntimą tiek kartų, kiek reikia.

III. VISUOTINĖS SIUNTIMO LICENCIJOS

Pagal visuotinę siuntimo licenciją tam tikram tiekėjui leidžiama trejus metus tam tikrų rūšių gaminius siųsti tam tikriems gavėjams į tam tikrą Europos šalį daug kartų. Kiekvienoje visuotinėje siuntimo licencijoje nustatoma:

- gaminių, kuriems taikoma licencija, kategorijos;
- įgaliojimai gavėjai arba gavėjų kategorijos.

Nacionalinės institucijos privalo nustatyti, kokiomis sąlygomis siuntimą galima leisti vykdyti pagal visuotinę, o ne pagal individualią licenciją (kai siuntimui netaikomos bendrosios siuntimo licencijos).

Kam MVĮ gali pasinaudoti visuotinėmis siuntimo licencijomis?

Visuotinės siuntimo licencijos yra ypač tinkamos, kai pagal sudarytas sutartis tarp tiekėjo ir gavėjo numatomas reguliarius komercinius gaminių srautas.

Visuotinė licencija galioja trejus metus. Atitinkama nacionalinė institucija ją gali pratęsti.

IV. INDIVIDUALIOS SIUNTIMO LICENCIJOS

Pagal individualią siuntimo licenciją nurodytus produktus ir nurodytą jų kiekį visą iš karto arba per kelis kartus galima siųsti į vieną Europos šalį. Šia licencija naudojama visais atvejais, kai negalima pasinaudoti licencijos išimtimis, bendrosiomis siuntimo licencijomis arba visuotinėmis siuntimo licencijomis. Individualūs tiekėjai privalo kreiptis dėl licencijos į kompetentingas institucijas dėl kiekvieno siuntimo, nurodant gamėjų siunčiamų produktų kiekį ir produktų partijų skaičius. Individualiose siuntimo licencijose nustatomos specialios sąlygos, kurių tiekėjas privalo laikytis. Nacionalinės institucijos tam tikromis aplinkybėmis gali nuspręsti, kad siuntimui turi būti taikoma individuali (o ne bendroji arba visuotinė) licencija:

licencijos prašoma **tik vienam** siuntimui;

būtina ginti **esminius saugumo** **interesus** arba **saugoti viešąją** **tvarką**;

būtina užtikrinti, kad **būtų** **laikomasi** tarptautinių prievolių ir įsipareigojimų;

yra svarių priežasčių manyti, kad **tiekėjas negalės laikytis visų** **nuostatų ir sąlygų** visuotinei siuntimo licencijai suteikti.

2.2. BENDROSIOS SIUNTIMO LICENCIJOS. PRAKTINIS PAVYZDYS

Toliau pateikiamame pavyzdyje MVĮ paprastai ir pažingsniui paaiškinama visa gaminio siuntimo pagal bendrąją siuntimo licenciją procedūra.

PRAKTINIS PAGAL GYNYBOS PRODUKTŲ SIUNTIMO DIREKTYVĄ TAIKOMOS PROCEDŪROS PAVYZDYS

GAMINYS – speciali mechaninė raketos dalis
ŠALIS, IŠ KURIOS SIUNČIAMA – Estija
ŠALIS, Į KURIA SIUNČIAMA – Airija (galutinė naudotoja / naudotoja). Gavėjas gali būti:

- A.** ginkluotųjų pajėgų dalis;
- B.** sertifikuota įmonė;
- C.** nesertifikuotas gavėjas (ne ginkluotųjų pajėgų dalis).

- **1 ŽINGSNIS.** Įvertinkite, kuriai klasei priklauso jūsų gaminy
- **2 ŽINGSNIS.** Pasirinkite reikiamą licenciją
- **3 ŽINGSNIS.** Pirmiausia praneškite
- **4 ŽINGSNIS.** Siųskite

1 ŽINGSNIS. ĮVERTINKITE, KURIAI KLAUSEI PRIKLAUSO JŪSŲ GAMINYS

Atsakykite į keletą klausimų. Ar gaminiui, kurį noriu siųsti, taikoma Siuntimo direktyva?

Peržiūrėkite Gynybos produktų siuntimo direktyvos priede pateiktą **Su gynyba susijusių produktų sąrašą** (į jūsų nacionalinę teisę perkeltą sąrašą). Jeigu kilo abejonių, galite kreiptis į nacionalinę kompetentingą instituciją.

SVARBI PASTABA! Sąrašas atnaujinamas maždaug kasmet.

Atkreipkite dėmesį į atvejus, kurie gali suklaidinti: net jei gaminy, kurį norite siųsti, tėra nedidelis mechaninis arba elektroninis komponentas, jis vis tiek gali būti laikomas „specialiai sukurtu“ arba „modifikuotu kariniams tikslams“, todėl gali būti kontroliuojamas pagal Gynybos produktų siuntimo direktyvą.

- Rezultatas: šiame pavyzdyje gaminy yra KONTROLIUOJAMAS pagal Gynybos produktų siuntimo direktyvos priede nurodyto Karinės įrangos sąrašo 4 dalį (ML4).
- Atminkite, kad klasifikavimas yra esminės svarbos etapas, nes leidžia patikrinti, ar gaminį galima siųsti ir ar
 - 1) jam taikoma licencijos išimtis;
 - 2) jam taikoma bendroji siuntimo licencija ir (arba) visuotinė siuntimo licencija arba ar reikalinga individuali siuntimo licencija.

2 ŽINGSNIS. PASIRINKITE REIKIAMĄ LICENCIJĄ

Priskyrę savo gaminį reikiamai klasei, atsakykite į klausimą: ar mano šalis (šiuo pavyzdys – Estija) taiko licencijos išimti tiems gaminiams, kuriuos ketinu siųsti, ir tiems gavėjams, kuriems juos ketinu siųsti?

Jei taip, galite tęsti siuntimo procedūras.

Jei ne, atsakykite į klausimą:

ar mano šalis (šiuo pavyzdys – Estija) taiko bendrąją siuntimo licenciją tiems gaminiams, kuriuos ketinu siųsti, ir tiems gavėjams, kuriems juos ketinu siųsti?

- A. ginkluotosioms pajėgoms;
- B. sertifikuotai įmonei;
- C. šiems tikslams:
 - a) parodai ir demonstravimui;
 - b) remontui ir techninei priežiūrai.
- Peržiūrėkite jūsų šalyje išduotų atitinkamų bendrųjų siuntimo licencijų pavadinimus ir (arba) numerius; licencijos skelbiamos kompetentingų nacionalinių institucijų interneto svetainėse arba CER-TIDER duomenų bazėje (žr. šio vadovo 4 skyrių).
- Estijos išduotos atitinkamos bendrosios siuntimo licencijos (tuo metu, kai buvo rengiamas šis vadovas):
 - a) bendroji siuntimo licencija ginkluotosioms pajėgoms: gali būti naudojama gaminius siunčiant A punkte nurodytam gavėjui (ginkluotosioms pajėgoms);
 - b) bendroji siuntimo licencija sertifikuotoms įmonėms: gali būti naudojama gaminius siunčiant B punkte nurodytam gavėjui (sertifikuotai įmonei);
 - c) gaminius siunčiant C punkte nurodytam gavėjui (kuris nėra sertifikuotas), reikalinga individuali (arba visuotinė) siuntimo licencija.

3 ŽINGSNIS. PIRMIAUSIA PRANEŠKITE

Jeigu norite pasinaudoti bendrąja siuntimo licencija pirmą kartą, **pirmiausia privalote apie šį savo ketinimą pranešti nacionalinėms kompetentingoms institucijoms.**

Pranešimas apie ketinimą pasinaudoti licencija pirmą kartą yra viena iš bendrųjų siuntimo licencijų sąlygų. Jei norite patikslinti dėl procedūros, kreipkitės į nacionalinę kompetentingą instituciją.

- Pranešusi apie savo ketinimą, jūsų įmonė gali siųsti gaminius. Specialaus leidimo laukti nereikia.

4 ŽINGSNIS. SIŪSKITE

Pranešę apie ketinimą pasinaudoti bendrąja siuntimo licencija pirmą kartą, galite tęsti siuntimo procedūrą.

Pridėkite siuntimo dokumentus su atitinkama informacija gavėjui apie karinės įrangos sąrašą, į kurį įtrauktas siunčiamas gaminy (šiuo atveju tai – ML4):

- kokia siuntimo licencija – bendrąja ar individualia (visuotinė) – buvo naudotasi (pavadinimas ir numeris), arba pridėkite licencijos kopiją,
- kokių reeksporto reikalavimų būtina laikytis (jei jie taikomi).

2.3. VISUOTINĖS SIUNTIMO LICENCIJOS. SIUNTIMO PROCEDŪRA

Toliau pažingsniui paaiškinta, kaip gauti visuotinę siuntimo licenciją ir kaip ją pasinaudoti pirmą kartą.

Prašymų išduoti licenciją reikalavimus nustato kiekviena nacionalinė institucija. Todėl dėl informacijos apie atitinkamas procedūras kreipkitės į savo nacionalinę kompetentingą instituciją.

1 ŽINGSNIS. ĮVERTINKITE, KURIAI KLASEI PRIKLAUSO JŪSŲ GAMINYS

Atsakykite į klausimą: ar gaminiui, kurį noriu siųsti, taikoma Gynybos įrangos siuntimo direktyva? Šis žingsnis yra toks pat kaip II.2 skirsnyje pateiktame pavyzdyje aprašytas pirmasis žingsnis.

2 ŽINGSNIS. PASIRINKITE REIKIAMĄ LICENCIJĄ

Priskyrę savo gaminį reikiamai klasei, atsakykite į klausimą:

ar mano šalis taiko licencijos išimtį tiems gaminiams, kuriuos ketinu siųsti, ir tiems gavėjams, kuriems juos ketinu siųsti?

Jei taip, galite tęsti siuntimo procedūras.

Jei ne, atsakykite į klausimą: **ar mano šalis taiko bendrąją siuntimo licenciją** tiems gaminiams, kuriuos ketinu siųsti, ir tiems gavėjams, kuriems juos ketinu siųsti?

- Jeigu **taip**, apsvarstykite galimybes naudotis bendrąja, ne visuotine siuntimo licencija. Tokiu atveju jums nereikės kreiptis dėl specialaus leidimo – tereikės informuoti atitinkamas institucijas apie tai, kad ketinate pasinaudoti bendrąja siuntimo licencija pirmą kartą.
- Jeigu **ne**, pereikite prie kito žingsnio – pateikite prašymą išduoti licenciją.

3 ŽINGSNIS. PATEIKITE PRAŠYMĄ IŠDUOTI LICENCIJĄ

Prašymą išduoti visuotinę licenciją turite pateikti savo nacionalinėms kompetentingoms institucijoms.

Dėl to, kokia tvarka teikti prašymą savo šalyje, kreipkitės į savo nacionalines kompetentingas institucijas. Pagal visuotinę siuntimo licenciją gaminius galite siųsti vienam ar keliems licencijoje nurodytiems gavėjams. Licencijoje taip pat nurodomi gaminiai arba gaminių rūšys, kuriems taikoma licencija.

Visuotinės siuntimo licencijos galioja trejus metus. Jų galiojimas gali būti pratęstas.

4 ŽINGSNIS. SIŪSKITE

Gavę bendrąją siuntimo licenciją, galite tęsti siuntimo procedūrą. Pridėkite siuntimo dokumentus su informacija gavėjui apie:

- karinės įrangos sąrašą (ML), į kurį įtrauktas Gynybos produktų siuntimo direktyvos priede nurodytas gaminy;
- kokia visuotinė siuntimo licencija naudojotės (pavadinimas ir numeris), arba pridėkite licencijos kopiją;
- kokių reeksporto reikalavimų būtina laikytis (jei jie taikomi).

3. SERTIFIKAVIMO SISTEMA

3.1. KAS YRA SERTIFIKAVIMAS IR KAIP JIS VEIKIA?

Sertifikavimo sistema yra tiesiogiai susijusi su bendrųjų siuntimo licencijų naudojimu siunčiant produktus gavėjams, kurie yra sertifikuotos įmonės.

Sertifikavimas – tai oficialus Europos šalies, kurioje yra įsisteigusi įmonė gynybos gaminių gavėja, nacionalinių institucijų pripažinimas, kad ta įmonė yra patikima. Todėl gaunančiosios šalies išduota licencija yra naudojama su gynyba susijusiems produktams, įsigytiems pagal kilmės šalies suteiktą bendrąją siuntimo licenciją, gauti.

KODĖL ĮMONĖ PRIVALO ĮRODYTI SAVO PATIKIMUMĄ SERTIFIKUODAMASI?

Gynybos produktų siuntimo direktyvoje nustatyta, kad, norint gauti individualią siuntimo licenciją, reikia pateikti specialius dokumentus apie galutinį naudotoją (galutinį naudojimą), o gavėjas turi įsipareigoti laikytis reeksporto apribojimų, tačiau nacionalinės institucijos bendrųjų siuntimo licencijų naudotojus taip pat gali atleisti nuo šių reikalavimų dėl dokumentų.

Kad taip elgtis būtų galima, teisę į tai turinčios įmonės privalo būti įrodžiusius savo **patikimumą**, ypač garantuoti, kad laikysis visų pagal atitinkamą bendrąją siuntimo licenciją nustatytų reeksporto apribojimų.

Pagrindinis sertifikavimo tikslas yra užtikrinti, kad bendrosiomis siuntimo licencijomis nebūtų piktnaudžiaujama ir naudojamas reeksportui, kuris yra uždraustas arba kuriam leidimas nebuvo duotas, vykdyti.

KRITERIJAI IR SĄLYGOS, KURIAIS REMIANTIS ĮMONEI IŠDUODAMAS CERTIFIKATAS:

įrodyta įmonės patirtis vykdant gynybos veiklą, ypač informacija apie tai, kad ji laikėsi reeksporto apribojimų;

atitinkama veikla gynybos įrangos pramonės sektoriuje, ypač sistemų ir (arba) posistemų integravimo pajėgumai;

vyresnysis vykdytysis darbuotojas yra paskirtas asmeniškai atsakingu už siuntimą ir eksportą;

rašytinis įmonės įsipareigojimas laikytis visų su gautų produktų galutiniu panaudojimu bei eksportu susijusių sąlygų ir užtikrinti tų sąlygų vykdymą;

rašytinis įmonės įsipareigojimas teikti kompetentingoms institucijoms, joms to paprašius, išsamią informaciją apie visų pagal kitos Europos šalies siuntimo licenciją eksportuotų, išsiųstų arba gautų produktų galutinius naudotojus ir galutinį naudojimą;

įmonės vykdomos vidaus kontrolės programos arba siuntimo ir eksporto valdymo sistemos aprašas.

Sertifikavimo tvarką nustato kiekviena Europos šalis.

2011 m. Rekomendacijoje dėl sertifikavimo Europos Komisija, vadovaudamasi geriausios praktikos pavyzdžiais, pasiūlė būtiniausius Europos sertifikavimo sistemų suderinimo standartus. Joje pateiktas geriausių vidaus kontrolės programų praktinių pavyzdžių sąrašas, kuriuo galite remtis.

KUO NAUDINGA REKOMENDACIJA DĖL CERTIFIKAVIMO?

- joje išdėstytos papildomos gairės dėl sertifikavimo kriterijų ir ji padeda įvertinti, ar įmonė gali būti sertifikuota;
- priede pateiktas siūlomų klausimų (gairių) sąrašas, pagal kurį įmonės gali aprašyti (o institucijos – įvertinti) vidaus kontrolės programas.

3.2. KODĖL JŪSŲ ĮMONĘ REIKIA SERTIFIKUOTI?

Jūsų įmonės sertifikavimas gali būti naudingas jūsų verslui:

Galimybė greitai gauti saugias prekes pagal bendrąsias siuntimo licencijas

Patikimos ir gynybos įrangą tvarkyti galinčios įmonės reputacija

Sistema, kuria užtikrinama atitiktis eksporto kontrolės teisės aktams

3.3. KAIP SERTIFIKAVIMO PROCESAS VEIKIA PRAKTIŠKAI

1 ŽINGSNIS. AR JŪSŲ ĮMONĖ ATITINKA SERTIFIKAVIMO KRITERIJUS?

- peržiūrėkite nacionalinių institucijų interneto svetaines ir įvertinkite, ar jūsų įmonė atitinka kriterijus bei reikalavimus (taip pat žr. šio vadovo 4 skyrių);
- jeigu jūsų įmonė atitinka visus reikalavimus, kreipkitės dėl dokumentų, kuriuos reikia pateikti jūsų kompetentingoms institucijoms.

2 ŽINGSNIS. KAIP JŪSŲ ĮMONĖ BUS SERTIFIKUOJAMA?

- pateikite dokumentus;
- gavusios jūsų dokumentus, kompetentingos institucijos nuodugniai įvertins jūsų įmonę;
- tuomet jūsų įmonę bus galima sertifikuoti.

3 ŽINGSNIS. JŪSŲ ĮMONĖ YRA SERTIFIKUOTA. KAS TOLIAU?

Jūsų įmonę sertifikavus, ji gali **gauti** gynybos įrangą iš kitų Europos tiekėjų **pagal kitų Europos šalių išduotas bendrąsias siuntimo licencijas, pagal kurias įranga gali būti siunčiama sertifikuotoms įmonėms.**

- Jūsų įmonė įtraukiama į CERTIDER duomenų bazę.
- Patikrinkite, kiek laiko sertifikatas galioja jūsų buveinės šalyje.
- Sertifikatas gali galioti ne ilgiau kaip 5 metus; po 3 metų kompetentingos institucijos atlieka atitikties peržiūrą.
- CERTIDER duomenų bazė ir sertifikavimo sistemos atnaujinimai aptarti 4 skyriuje.

4 ŽINGSNIS. KOKIŲ PAREIGŲ TURI SERTIFIKUOTA ĮMONĖ?

- privalo laikytis siuntimo ir eksporto kontrolės teisės aktų ir licencijų;
- ypač privalo laikytis atitinkamose bendrosiose siuntimo licencijose nustatytų eksporto ir persiuntimo apribojimų;
- privalo paskirti eksporto kontrolierių, kuris nacionaliniu lygmeniu veiktų kaip nacionalinių kompetentingų institucijų pripažintas kontaktinis asmuo.

Šioje schemoje parodytos įvairios funkcijos, vykdomos valdant įmonės eksporto kontrolės organizacinę struktūrą.

PATIKIMA IR SĖKMINGA EKSPORTO KONTROLĖS ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA

Eksporto kontrolierius (vyresnysis vykdomasis darbuotojas)

- atsakingas už įmonės eksporto kontrolės sistemos sukūrimą įgyvendinant eksporto politikos gaires;
- deleguoja eksporto kontrolės funkcijas eksporto kontrolės organizacinio padalinio vadovui ir darbuotojams (bendra taisyklė).

Eksporto kontrolės padalinio vadovas

- kontaktinis asmuo ryšiams su nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis;
- dirba su eksporto kontrolės specialistais ir kompetentingais inžinieriais klasifikuojant produktus kontrolės tikslais;
- kartu su savo komanda turi užtikrinti atitiktį eksporto kontrolės teisės aktams;
- kartu su savo komanda pasirenka tinkamiausią licencijų paketą (sprendimą), kuris užtikrintų saugų ir sklandų siuntimą (eksportą);
- gali sustabdyti bet kurį siuntimą (eksportą), jeigu paaiškėja, kad jis yra neteisėtas, o jo sprendimą gali panaikinti tik vyresnysis vykdanysis darbuotojas (arba eksporto kontrolierius).

Eksporto kontrolės gairės

- aprašomos atsakomybės sritys ir eksporto kontrolės procedūros.

4. NAUDINGOS PRIEMONĖS IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

4.1. CERTIDER INTERNETO SVETAINĖ

Oficiali internete skelbiama duomenų bazė, kurioje pateikiama:

- sertifikuotų įmonių (ir atitinkamų sertifikatų) sąrašas;
- bendrosios siuntimo licencijos;
- nacionalinės teisės aktai dėl su gynyba susijusių produktų sertifikavimo ir siuntimo;
- produktų, kuriems taikoma Gynybos produktų siuntimo direktyva, sąrašas;
- kompetentingų institucijų interneto svetainių nuorodos;
- veikia paieškos funkcija.

4.2. ES TEISĖS AKTAI IR AKTUALŲS POLITIKOS DOKUMENTAI

- Gynybos produktų siuntimo direktyva 2009/43/EB
- Europos gynybos sektoriaus politika
- ES veikiančios su gynyba susijusios MVĮ

4.3. NACIONALINIŲ KOMPETENTINGŲ INSTITUCIJŲ INTERNETO SVETAINĖS

Gynybos produktų siuntimo direktyvos nuostatos buvo perkeltos į kiekvienos Europos šalies teisę.

MVĮ turi vadovautis kompetentingų institucijų rekomendacijomis ir nacionaliniais reikalavimais. Nacionalinių kompetentingų institucijų interneto svetainėse turi būti skelbiama ši informacija:

- šių institucijų išduotų bendrųjų siuntimo licencijų sąrašas;
- produktai, dėl kurių išduota kiekviena bendroji siuntimo licencija, ir kitos jiems taikomos sąlygos;
- nacionalinės teisės aktuose nustatytos licencijų išimtys;
- pranešimo apie ketinimą pasinaudoti bendrosiomis siuntimo licencijomis pirmą kartą procedūra arba paaiškinimas, kaip kreiptis dėl visuotinės (individualios) siuntimo licencijos;
- nacionalinio lygmens sertifikavimo kriterijai ir procedūra.

Toliau pateikiamas kompetentingų institucijų, kurios yra atsakingos už nacionalinio sertifikavimo procedūras, interneto svetainių sąrašas.

PRIEDAS

KOMPETENTINGŲ INSTITUCIJŲ INTERNETO SVETAINĖS, KURIOSE SKELBIAMOS NACIONALINĖS SERTIFIKAVIMO GAIRĖS

AIRIJA

Art 15 End Use Certificate EUC
Military Products

AUSTRIJA

Inneregemeinschaftliche
Verbringung von Militärgütern

BELGIJA

BRIUSELIO SOSTINĖS

REGIONAS

39944 Moniteur belge_21062013_
belgisch staatsblad

FLANDRIJOS REGIONAS

Certificaat van gecertificeerde
persoon

WALLON REG

Arrêté du Gouvernement wallon du
23 mai 2013

BULGARIJA

- Процедура и документи за
получаване на сертификат
- Defence-Related Products and Dual-
Use Items and Technologies Export
Control Act
- What is required for transfer of
defence related products to the
territory of Bulgaria?

ČEKIJA

Act No 38/1994 Sb, Certifikace of 30
June 2012 (In EN Certification)

DANIJA

- Certificering
- Order No. 691 of 27 June 2012 on
certification

ESTIJA

Strategic Goods Act

GRAIKIJA

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4028
Τροποποίηση διατάξεων του ν.
2168/1993

ISLANDIJA

- Act on Control of Services and
Items that may have Strategic
Significance
- Form 1: Application for
authorisation for export of
controlled items
- Form 2: End-use certificate

ISPANIJA

Guía del Operador Material de
Defensa: Empresas certificadas

ITALIJA

- Art 10-sexies Law 185/90
Regulation about the armament
licencing and controls
- Law 185/90 Implementing rules
about regulation on armament
licencing and controls

KIPRAS

Έκδοση Αδειών Εισαγωγής /
Εξαγωγής

KROATIJA

The Trade Control of Military Goods
and Non-Military Lethal Goods

LATVIJA

- Par Vispārīgās sūtījuma licences
spēkā stāšanās
- Law on Strategic goods -
Stratēģiskas nozīmes preču aprites
likums

LENKIJA

The authority responsible for
certification in Poland, Internal
Security Agency

LIETUVA

- Lietuvos Respublikos strateginių
prekių kontrolės įstatymo pakeitimo
įstatymas
- Republic of Lithuania Law Amending
the Law on the Control of Strategic
Goods, 11 October 2011 No
XI-1616
- Resolution on the approval of the
licensing rules for export, import,
transit, brokering and intra-EU
transfer of strategic goods

LIUKSEMBURGAS

Article 9 de la loi du 28 juin 2012

NORVEGIJA

Sertifisering

NYDERLANDAI

Strategische goederen (vergunningen
voor in-, uit- en doorvoer)

PORTUGALIJA

Law no. 37/2011, 22 June,
Articles no. 16 and 17, Section 3 –
Certification of defence enterprises

PRANCŪZIJA

- Arrêté relatif à la procédure
de certification des entreprises
souhaitant être destinataires de
produits liés à la défense
- Certification

RUMUNIJA

Ordin pentru aprobarea Normelor
metodologice de aplicare
a Ordonanței de urgență a
Guvernului nr. 158/1999 privind
regimul de control al exporturilor,
importurilor și altor operațiuni
cu produse militare, capitolul III:
Certificarea

SLOVAKIJA

Zákon č. 392/2011 Z.z. o
obchodovaní s výrobkami
obránného priemyslu a o zmene a
doplnení niektorých zákonov

SLOVĚNIJA

Decree on authorisations for the
production and trade in military
weapons and equipment and on
prior authorisation for the import,
export, transit and transfer of
defence equipment

SUOMIJA

- Exports, transfer, transit and
brokerage of defence materiel
- Act on the export of defence
materiel 282/2012, chapter 5
- Puolustustarvikkeiden vienti, siirto,
kauttakuljetus ja välitys

ŠVEDIJA

Certifiering som mottagare av
krigsmateriel

VENGRIJA

Tanúsítás

VOKIETIJA

- Allgemeine Informationen
- Zertifizierungsverfahren
- Antrag
- Fragebogen

Kaip susisiekti su ES

Asmeniškai

Visoje Europos Sąjungoje yra šimtai *Europe Direct* informacijos centrų. Artimiausio centro adresą rasite svetainėje https://europa.eu/european-union/contact_lt

Telefonu arba el. paštu

Europe Direct tamsyba atsakys į jūsy klausimus apie Europos Sąjungą. Su šia tamsyba galite susisiekti:

- nemokamu numeriu: 00 800 6 7 8 9 10 11 (kai kurie operatoriai už šiuos skambučius gali imti mokestį),
- šiuo standartiniu numeriu: +32 22999696 arba
- elektroniniu paštu svetainėje https://europa.eu/european-union/contact_lt

Kaip rasti informacijos apie ES

Internetas

Informacijos apie Europos Sąjungą visomis oficialiosiomis ES kalbomis galima rasti svetainėje *Europa* https://europa.eu/european-union/index_lt

ES leidiniai

Nemokamų ir mokamų ES leidinių galite atsisiųsti arba užsisakyti <https://op.europa.eu/lt/publications>. Jeigu jums reikia daugiau nemokamų leidinių egzempliorių, kreipkitės į *Europe Direct* arba į vietos informacijos centrą (žr. https://europa.eu/european-union/contact_lt).

ES teisė ir susiję dokumentai

Norėdami susipažinti su ES teisine informacija, įskaitant visus ES teisės aktus nuo 1951 m. visomis oficialiosiomis kalbomis, apsilankykite svetainėje *EUR-Lex* (<https://eur-lex.europa.eu>).

ES atvirieji duomenys

ES atvirųjų duomenų portale (<https://data.europa.eu/euodp/lt>) galima susipažinti su ES duomenų rinkiniais. Duomenis galima nemokamai parsisiųsti ir pakartotinai naudoti tiek komerciniais, tiek nekomerciniais tikslais.

https://ec.europa.eu/defence-industry-space/eu-defence-industry/eu-transfers-defence-related-products_en

CERTIDER interneto svetainė
<https://webgate.ec.europa.eu/certider/public/welcome>

@defis_eu

Europos Sąjungos
leidinių biuras

ISBN 978-92-76-43450-4